

Kuryer Poznański.

No. 2.

Redaktor odpowiedzialny:

Poniedziałek, 4 stycznia 1875.

Ludwik Gayzler.

Rok IV

„Kuryer Poznański“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych. Przedpłata kwartalna wynosi w mieście 7 marek 50 fen., w cesarstwie niemieckim 9 marek 15 fen., w Austrii i Węgrzech 6 guldenów, w Francji, Belgii, Szwajcarii i Włoszech 18 franków, w innych krajach cena prenumeracyjna w Poznaniu z doliczeniem odnośnego portoryum. — **Biuro redakcyjne** przy ulicy Byczerskiej No. 2. Ekspedycja przy placu Wilhelmowskim No. 8. **Ajenty Kuryera:** w Krakowie J. Czach, księgarz; we Lwowie K. H. Richter. Ogłoszenia przyjmują się w ekspedycji jako też u pp. R. Moos w Berlinie, Frankfurcie n. M., Hali, Hamburgu, Lipsku, Monachium, Norimberdze, Pradze, Strassburgu, Stuttgardzie, Wiedniu, Wrocławiu, Zurychu; Haasenstein & Vogler w Hamburgu, Bazylei, Berlinie, Wrocławiu, Kamienicy (Chemnitz), Gdańsku, Dreźnie, Erfurcie, Frankfurcie, Genewie, Hall n. S., Hanowerze, Kolonii, Lausanne, Lipsku, Lubecie, Norymberdze, Pradze, Stuttgardzie, Wiedniu, Zurychu; Daube & Comp. w Frankfurcie; H. Albrecht w Berlinie, Friedrichstrasse No 74; Havas, Lafitte, Bullier, place de la Bourse 8 w Paryżu. — Cena inzeratów wynosi od wiersza drobnego druku sześciolatomowego 1 sgr. 6 fen., reklam 3 sgr., tłumaczenia na język polski bezpłatnie.

Podpisany Komitet wyborczy prowincjonalny podaje do publicznej wiadomości, że kandydatem do kszesła poselskiego na sejm pruski przy uzupełnianych wyborach, dnia 14 bm. i r. w okręgu wyborczym Babimostko-Międzyrzeckim odbyć się mających, naznaczony został pan **Juliusz Margraf** ze Staregodworu.

Poznań, 3 stycznia 1875.

Komitet wyborczy prowincjonalny na W. Ks. Poznańskie.

Sekretarz, Przewodniczący
Wł. Wierzbicki. Wł. Bentkowski.

POZNAŃ, 4 stycznia.

Jeśliby jeszcze zachodzić mogła wątpliwość, czy ręką posuwała figury na szachownicy hiszpańskiej w ten sposób, ażeby ostatecznie król don Alfons XII. dał szach królowi don Karlosowi VII., to wątpliwość tę rozwiązywać musiał najświeższy numer Nordd. Allg. Ztg. w którym na wybitnym miejscu, w przeglądzie politycznym, inspirowanym niezawodnie z góry, powiedzianem jest, że najnowsza przemiana w sprawach hiszpańskich bynajmniej nie nastąpiła nieprzewidziana, boć już na posiedzeniu parlamentu niemieckiego z dnia 4 grudnia r. z. oświadczył Bismarck pomiędzy innymi: „Pomyślałem sobie, że najstosowniejszym będzie, jeśli się resztki państwowej konsolidacji, które się jeszcze w Hiszpanii znajdują, przez to wzmocni, że się je uzna; jeśli się zapobieże temu, by tlejący knot państwowego porządku nie całkiem wygasł w skutek rywalizacji w kraju i za przyczyną różnych potęg wrogich, mających przeciwny interes; jeśli się wreszcie tamże istniejące jeszcze siły, podtrzymywane przez większość ludności uzna i przez to przyczyni się do jej wzmocnienia, ażeby przyszedłmu porządkowi rzeczy publicznych można przynajmniej przekazać pozostałą jeszcze resztę głównych, najważniejszych instytucji państwowych. Sądziłem, że przez to przysłużyłoby się najlepiej narodowi hiszpańskiemu, pozostawiając następnie zupełnie jego wyborowi, jaką sobie instytucją nadać zechce, zwłaszcza, że obecna forma rządu sama nie przedstawia siebie jako trwałą, lecz tylko jako przejściową. W tę myśl uznałmy z naszej strony rząd hiszpański, jaki chwilowo istnieje, jedynie w interesie samych Hiszpanii, oraz, by z naszej strony uczynić, co się dało, celem położenia końca okropnościom tamtejszej wojny domowej...“ — Nordd. Allg. Ztg. dodaje jeszcze uwagę, że przemiana, która się obecnie w Hiszpanii dokonywa, odpowiada zupełnie oczekiwaniu, wypowiedzianemu w owiej mowie kanclerza. — Pytanie tylko, czy się książę kanclerz w obrachunkach swoich nieco nie pomylił, i czy w królu Alfonsie znajdzie pod każdym względem powolnego sprzymierzeńca. Zdawałoby się, że pod jednym względem zawiódł się już na nim i że nowy król hiszpański w sprawach Kościoła odrębnie pójdzie drogami, jak bowiem najświeższe telegramy donoszą, poprosił on na samym początku swego trudnego zawodu o błogosławieństwo Ojca św., którego mu też już nuncyusz papieski w Paryżu imieniem Ojca św. udzielił.

Dalsze telegramy, odnoszące się do hiszpańskiej sprawy, brzmią, jak następuje:

Paryż, 2 stycznia wieczorem. Agence Havas donosi, że Alfons książę Asturii na wstawienie się księcia Béarn i Viana udzielił wszystkim karlistom zupełną amnestyę. Według dalszej wiadomości Agence Havas rząd belgijski wczoraj już uznał nowy rząd hiszpański.

Paryż 2 stycznia. Jak się Agence Havas dowiaduje, wyda książę Alfons z Paryża dekret, zwolniający koczowniczy. — Członkowie tutejszego poselstwa hiszpańskiego udali się dzisiaj do księcia Alfonsa, by mu hołd złożyć. Przy audyencji oświadczył książę, iż się bynajmniej nie lęka pod względem trudności swego zadania, lecz zamiarem jego jest otoczyć się najzdolniejszymi mężami z wszelkich stron i na nadzieję, że przy pomocy armii i całej ludności hiszpańskiej rychło osiągnie cel jedyny, do którego zmierza, przywrócenie Hiszpanii pokój. „Zamiarem moim“ — tak zakończył przemówienie swe książę — „jest, być królem nad całą Hiszpanią.“

London, 2 grudnia. Times dowiaduje się, że marszałek Serrano wydalł się do Portugalii. — Według wiadomości otrzymanej z Havany donosi tenże dziennik, że generał kapitan wyspy Kuby, generał Concha, także już ogłosił księcia Alfonsa królem.

Madryt, 2 stycznia. Minister Molins udał się dzisiaj do Marsylii, by tamże powitać króla Alfonsa. — Oczekują w Madrycie niebawem przybycia nuncjusza papieskiego.

Kolonia, 3 stycznia. Do Koeln. Ztg. donoszą z Paryża: Nowy król hiszpański zamierza jeszcze pozostać tutaj cztery lub pięć dni, po czym się uda do Marsylii, gdzie go przyjmą hiszpańskie okręty wojenne. — Katalonia i Andaluzja są spokojne.

Bruxela, 3 stycznia. Tutejsze dzienniki po-

watwiają w prawdziwość wiadomości podanej przez Agence Havas, jakoby rząd belgijski już był uznał nowy rząd hiszpański. Formalne uznanie mogłoby dopiero nastąpić, skoro nadejdzie wiadomość o rzeczywiście wstąpieniu na tron. Jak się zdaje, nastąpiło dotychczas tylko wyrażenie osobistych życzeń króla Leopolda dla króla Alfonsa.

Wobec powyższych zajęć nasuwa nam się następująca uwaga: Na początku przeszłego roku dzienniki liberalne, które zwykle nie zajmują się prorocstwami, powtórzyły z pewną skwapliwością, jakies niby to prorocstwo zakonnika Europejskiego, zmarłego w Ameryce. Było tam, że w roku 1874 umrze Papiież Pius IX a Rzeczpospolita hiszpańska się ustali. Spodziewamy się, że obecnie ci, którzy tę niedorzeczność rozpowszechnili, pospieszają przyznać, że prorok ich nie należy ani do mniejszych ani do większych proroków.

W sobotę odbyła się w Paryżu, w Palais Elysée, ponowna narada wybitniejszych członków francuskiego Zgromadzenia narodowego o obecności marszałka-przydenta. Według Agence Havas było zamiarem przy zwołaniu tej konferencji, by podać deputowanym różnych politycznych odcieni sposobność wypowiedzenia bez ogródki zapatrywania się na obecne położenie polityczne kraju, by przez to marszałkowi podać sposobność zapoznania się z przeważnie panującymi zapatrywaniami. Przytoczone biuro telegraficzne jest zdania, że konferencja obecna przyczyni się w znacznej mierze do uchylenia różnicy zdań pomiędzy różnymi stronnictwami. Frakcje miały z swojej strony okazywać wiele pojednawcze usposobienie. Po szczegółowe oświadczyli się podobno deputowani Leon Say, Dufaure i Périer za utrzymaniem republikańskiej formy rządu i za postawieniem teraz już wiążących przepisów pod względem przekazania władzy wykonawczej po upływie obecnego septennatu; prawe centrum przemawiało za septennatem, niezawisłym od osoby, umiarkowana zaś partia za osobistym siedmiolciem. — Nazajutrz po konferencji tej odbyła się rada ministrów. Pogłoski o częściowej zmianie ministerstwa uważa Agence Havas za nieuzasadnione.

W sobotę wieczorem otrzymaliśmy z Kościana telegram, że uwieziono ks. Dziekana Kuklińskiego z Głuchowa.

Ks. dziekan Basiński z Turka, powtórnie zapozwany dnia 2 bm. na termin w sprawie Delegata Apostolskiego do Pleszewa, za odmowną odpowiedź w więzieniu w Pleszewie osadzonym został. Po późniejszym tego samego dnia przesłuchaniu ks. dziekana Michalski z Droszewa ten sam los podzielił.

Jak nam donoszą z Koźmina, otrzymał JWksiądz Biskup Janiszewski przeszło 160 listów i telegramów z życzeniami na Nowy Rok ze wszystkich stron obu Archidiecezji od osób wszystkich stanów bez wyjątku. Gdyby policzyć wszystkich, którzy się na bardzo wielu listach przypisali, byłoby istotnie kilka tysięcy osób. Już na Święta Bożego Narodzenia nadeszło także kilkanaście podobnych listów.

KORRESPONDENCJE KURYERA POZNAŃSKIEGO.

Z prowincji, 1 stycznia.
(Rok 1874.)

(S.) Zwyczaj to wszędzie przyjęty, iż nawet nie bardzo zasłużonym zmarłym piszą się szumne nekrologi; czemuż nie mielibyśmy poświęcić kilku słów nieboszczykowi, któregośmy co dopiero złożyli do grobu? Rok 1874 pamiętnym będzie w ogólnych dziejach, a szczególnie w dziejach państwa pruskiego. Kiedy w Hiszpanii reprezentant legitymizmu z bronią w ręku dobija się słusznych swych praw do korony, w Niemczech inną walkę przedstawia nam się widowisko. Przed kilkudziesięciu laty filozof Hegel z katedry berlińskiej, głosił swym rodakom, że państwo jest Panteuszem, któremu interesa jednostek a nawet wolność sumienia jako hekatomba złożone być winne; epigoni jego wyobrażeń, przechodząc z teorii do praktyki, paragrafami prawa ogłosili „omnipotencją“ państwa. Każdy despotyzm, czy to w osobie z koroną Ludwika XIV na głowie, czy w osobie Józefa austriackiego, czy Napoleona I, czy to większości parlamentarnej, zasadę tę w praktyce zaczął przeprowadzać od podjęcia arterji żywotnych Kościołowi. Ludwik XIV ogłasza tak

nazwane „wolności Kościoła gallickiego“, Józef II Kościół chce uczynić niewolnikiem państwa („józefinizm“), Napoleon I targnął się nawet na dwóch namiestników Chrystusa, uprowadzając ich do Francji... I jakże koniec tych usiłowań? Oto w niwiec obrócił Sędzia świata i królów te wysiłki, a Kościół jak piramida egipska stoi niewzruszony... Czasy dzisiejsze świadczą dobitnie, że ta walka trwa jeszcze...

Czyż potrzeba wspomnieć wypadki świadczące o tym jak najwyraźniej? Patrzymy... oto kilku biskupów, tysiące kapłanów za kratami więzienia, inni kapłani wydaleni z parafii, tulają się po świecie jako „chodzące świadectwa“ tego, co się u nas dzieje. Czesz naszym wyznawcom, którzy tak odważnie bronią nieprzedawnionych praw Kościoła!...

I lud nasz zrozumiał ważność chwili obecnej: silnie stoi przy swych kapłanach, okazuje im jak największe dowody współczucia... umacnia się we wierze i w przywiązaniu do Kościoła. Obywatelstwo nasze okazało już jasno, że w chwili stanowczej nie stanie na uboczu, lecz że nawet gotowe iść do więzienia broniąc praw Kościoła. Widzimy więc, że rozzerwanie, jakie było w naszym społeczeństwie, było tylko sztucznie wywołane, — że różnice drobne w zapatrywaniach nie powinny nas być rozbijać na dwa obozy, jak tego w obecnych czasach dokazać nie mogą.

Inna, niestety, pokazała się między nami schizma, tj. między duchowieństwem naszym. Dawniej nie jeden z tych kapłanów kłamał w adresach swe przywiązanie do Kościoła, dziś — gdy nadeszła chwila doświadczenia, z zajęciem sercem cofa się z pola walki. Zapominają oni, że ich sofizmata są tylko czczymi wymówkami, że ta media via, na którą wstąpili, zepchnie ich w przepaść... odstępstwa. Niech się spytają ludu, a on im odpowie, że księżmi chwiejnymi gardzą — a vox populi — vox Dei!

Bądź jak bądź! ogromna większość duchowieństwa naszego pójdzie za głosem sumienia i obowiązku, bo pamięta, co powiedział Zygmunt Krasieński:

„Wszystko przejdzie na potoku,
Wszystko minie na głębinie
Co widome tylko oku —
Lecz idea nie przemienie.“

Z powiatu Obornickiego 2 stycznia.
(Indagacje księży dziekanów)

Podobnie, jak w innych powiatach, tak i w naszym zapozał królewski sąd księży dziekanów na termin, ażeby odpowiedzieli pod przysięgą na znane pytania co do delegata apostolskiego. W powiecie naszym mieszka dwóch dziekanów: ksiądz Dalski w Obornikach i ksiądz Pałzewicz w Murowaniej Goślinie. Pierwszy stawił się na termin w dniu 10 grudnia i zeznał, iż nie mu o delegacie nie jest wiadomym. Drugiemu wyznał sąd, na jego przedstawienie, że godzina 9 z rana, na którą termin wyznaczony został, jest mu za rychłą z powodu znacznej odległości z Murowaniej Gośliny do Rogoźna, nowy termin na dzień 30 grudnia, na którym ksiądz dziekan nie zdał wymaganego świadectwa i dla tego zapożany został na trzeci termin, dnia 4 stycznia, z tym nadmienieniem, że, jeżeli się nań nie stawi, podpada karze sześciotygodniowego więzienia. Jeżeli się zaś stawi a nie zezna, aresztowanym będzie. Jak słyszę, ksiądz dziekan na termin nie pojedzie a zatem w tych dniach niezawodnie uwiezionym zostanie. — Ksiądz Pałzewicz nie przyjmuje również żadnych listów od p. v. Massenbacha.

Z Krobkiego, 31 grudnia.
(Massenbachjadi).

W żadnym powiecie nie padło pewnie tyle ofiar pod obuchem nowych praw anti-kościelnych, ile w naszym krobkim, bo już dziewięć księży poszło do więzienia, to jest czterech wikaryuszów ks. Kinowski z Starego Gostynia, ks. Kruzka z Krobi, ks. Resler z Wielkiego Strzelca i ks. Grzeszkiewicz z Niepartu; potem O. gwardyan Stawowy z Goruszek i ks. Grabowski z Osieka za prace kapłańskie w Chłudowie; potem trzej dziekani, ks. Krygier z Siemowa, ks. Tafelski z Krobi i ks. Sachoeki z Golejewa; następnie na dwóch jeszcze, to jest na ks. dr. Kanteckiego i ks. Poradzewskiego z Rokossowa jest więzienie już zadekretowane. Zauważono powszechnie, że nasi sędziowie pokazali się gorliwymi w wtrącaniu do więzienia, niż gdzieindziej. Kiedy bowiem w innych powiatach dziekani, gdy odmówili zeznań o Delegacie apostolskim, byli do domów puszczani pod zagrożeniem kary, jeśli na powtórnym terminie nie zeznają; w krobkim zaraz za pierwszym terminem odprowadzono

ich z izby sądowej wprost do celi więziennej wszystkich trzech. Publiczność katolicka tak to tłumaczy. Walka kościelna, która na tak szerokie rozmiary się toczy, jest walką pomiędzy chrześcijaństwem, w Chrystusie Panu uznającym Boga, i pomiędzy masoneryą, tę wiarę odrzucającą. Ci, którzy projekta do praw majowych układali, którzy ich bronili, którzy z niemi głosowali, to wszystko bracia massoni; że zaś pomiędzy tutejszymi sędziami są członkowie loży, jeden nawet wyższy urząd w niej piastuje, przeto, aby rychlej wywalczył panowanie zasad swego stronnictwa, tak spieszą z dekretowaniem więzienia dla przedstawicieli zasad kościelnych. Prócz wiadomych już kar pieniężnych, włożonych na proboszczów w Ponięciu i Zytomierzu, został świeżo pociągnięty do kary 60 talarów ks. Janicki, proboszcz w Kolańkowicach; zaś ks. Dolny, proboszcz w Pakoślawiu pytany był przez komisarza obwodowego, czy nie odebrał jakiego zakazu od władzy duchownej, aby z p. Massenbachem nie korespondował. Odpowiedział, że zakazu żadnego nie było, że księżom w tej mierze dostatecznym jest regulatorem sumienie, zasady kościelne i przysięga kapłańska. Pod tym względem są wszyscy kapłani naszego powiatu jednych przekonani, a z sumieniem targów nie ma; są gotowi cierpieć choćby najciężej, niż uznać człowieka przez świecki rząd postanowionego za zastępcę swego Arcypasterza.

Nasze miasto Rawicz dźwiga się coraz bardziej; już miało szkołę realną pierwszego rzędu, teraz przybyło seminarium nauczycielskie. W szkole realnej od pewnego czasu języka polskiego wcale nie uczą, dla tego rodzice do innych szkół synów wysyłają, bo rawicki student nie umiałby do nich ani listu napisać. Seminarysty mieszkają po mieście, dawna ścisłość dozoru ustała zupełnie, ciekawym rezultatom. Na powiatowym zgromadzeniu nauczycieli w Rawiczu nad tem głównie łamano sobie głowę i dysputowano, jak germanizm najskuteczniej krzewić; był przytomny i pan landrat, lecz do dysput nie wtrącał się. Opozyci było mało, wędzidło milczenia nałożyło na strach o posadę, to oglądanie się za gratyfikacją. Przy wspólnym obiedzie wniósł nauczyciel z Ponieca, Polak, zdrowie p. ministra Falka, że tyle czyni dla szkół; prawda, że wiele, bo tak uprzątnął z nich język polski. Drugi nauczyciel, także Polak, z Chwałkowa ofiarował się z zaplaceniem telegrafu, żeby pana ministra o toaście uwiadomić. A co, czy duch niemiecki nie rośnie? mniemam, że minister oświaty może być zadowolniony. Dawniej takie konferencje odbywały się o skromnym obiedzie, teraz wina i wszystkiego suto, gdyż nowi inspektorowie fundusz z kasy szkolnej asygnują znaczny, i jest czem rozgrzać fantazyę. Spadła u nas w tych dniach ogromna śniegi może u niektórych gorliwość germańską ostudzą. Bodajby i w p. Massenbachu i koleżce jego ostudziły gorliwość w nakładaniu kar niezwykle wysokich, bo i kogoż z świeckich urzędników tak wygórowanymi karami porządkowemu nagabują? Był przed kilku laty w naszym powiecie komisarz, od którego landrat prac doprosić się nie mógł, kara dziesięciu talarów była najwyższą, choć też nie pomogła, był wezwany na termin do tłumaczenia się, stanął, ale nic nie odpowiadał; landrat napisał w protokole: er antwortete nichts, i kazał milczącemu podpisać, podpisał i odszedł. Nastąpiło złożenie z urzędu, i słusznie, bo świecka władza wyższa może świeckiego podwładnego z urzędu złożyć, lecz nie było mowy, aby karę podnosić do 30 tal., 50 tal., 100 tal., lubo komisarze mają pensye, równające się proboszczowskim. Jaka była obserwancja kar porządkowych, może się p. M. z akt konsystorskich objaśnić, a urzędy powinny obserwancję przestrzegać.

Z pod Zbąszynia, 1 stycznia.
(Massenbachjadi).

W dekanacie zbąszynskim nie tylu księży zaniepokojonych przez p. Massenbacha, jak w innych dekanatach. Zdaje się, że p. Massenbach tyralierką na zbąszynski dekanat naciera. Pierwszy atak wytrzymał ks. Witek w Nowym Kramsku, który zapożany na termin do Poznania, nie stawił się, czem ściągnął na siebie karę 30 tal. Po tym pierwszym ataku nastąpiła długa cisza, którą przerwał w Fafaldzie listonosz uzbrojony w młot i gwoździe, aby zapozew p. Massenbacha, skazujący ks. Kłassę na 30 tal. kary porządkowej, na drzwiach probostwa przybił ku wiadomości wszem mieszkańcom wsi spokojnej. O ks. dziekana naturalnie nie zapomniano; p. Massenbach domaga się rachunków kościelnych z całego dekanatu. Oczywiście ks. dziekan Roehr żądaniu temu zadosyć nie uczynił; spodziewać się przeto można, że ks. dziekanowi wyznaczy p. Massenbach

termin w konsystorzu, aby upornego dziekana ojcowskimi radami naklonić do postuszeństwa...

W Międzyrzeczu odbyła się dnia 16 grudnia powiatowa konferencya nauczycieli...

Dnia 18 grudnia w Wschowie stawał przed sądem ks. Leuschner, wikaryusz z Międzyrzecza...

Rzym, 30 grudnia. (Z Watykanu. — Przemowa generała Kancelera. — Wiadomości bieżące.)

W Watykanie cały niemal ten tydzień zeszły na posłuchaniach, które Ojciec św. dawał wszelkim korporacjom...

Wczoraj, o 11 zrana, przyjmował Ojciec św. na prywatnych posłuchaniach członków ciała dyplomatycznego...

Onegdaj zaś Papież dawał posłuchania prywatne innym członkom ciała dyplomatycznego, jako: Hr. Paar ambasadorowi nadwyznajnemu austriackiemu...

Ojciec święty! Gdy zeszłej rocznicy mieliśmy zaszczyt składać Waszemu Świętobliwości nasze życzenia i zapewnienia o naszej wierności...

Co zaś się dotyczy cierpliwości, zdawałoby się raczej, że rewolucja z natury swej nienasycona i do ostateczności zawsze pchana...

Nie wiemy jeszcze, czy jak ciężkie próby przeyść nam wypadnie, lecz jak ono słońce, co w czasie dnia pochnurnego zakryte chmurami...

Wszystkim i żołniersku wypowiedziane szczerze te uczucia byłych wojskowych otrzymały

również serdeczną i wdzięczną Ojca św. odpowiedź wraz z jego błogosławieństwem...

W drugim zaś dniu świąt Bożego Narodzenia Hrabia de Corcelles, francuski Ambasador przy stolicy świętej...

Z powodu świąt Ojciec św. otrzymał mnóstwo najrozmaitszych darów. Odznaczył się jako oryginalniejszy od innych, a jednak bardzo stósowny...

Król Emanuel musiał nagle ztąd wyjechać do Spezii dla spotkania się z Cesarzową Rosyjską...

Florenka Gazeta d'Italia pisze: Zapewniają, że generał Garibaldi przybędzie do Florencji 10 stycznia...

Jedni utrzymują, że jestto ustępstwo ze strony rządu uczynione owozyci, wzajem za obietnicę tej ostatniej, iż nie sprowadzi tu do Rzymu Garibaldea...

Wobec wieńców w Warszawie, w których publiczność wchodziła w udział, wyrażano nadzieję, że publiczność wzięła udział w wyrobieniu techniki...

Następujących asesorów sądowych mianowano sędziami powiatowymi: Feige przy sądzie powiatowym w Trzebnicy...

Ręcznie i notaryuszowi Lindinger pozwolono się przzenieść z Margonina do Pily, rzeźnika zaś i notaryusza Geissler z Kościana przeniesiono...

W sprawie dotyczącej w ogólności rachunków księgowych a w szczególności w Lutogławie odmówił ks. dziekan wszelkiego ogólnego udziału...

Wszystkie biura drugiego wydziału tutejszego sądu powiatowego (dla spraw testamentowych, sukcesyjnych i opiekuńczych) nie znajdują się już od kilku ty-

godni w głównym gmachu sądowym, lecz obok niego w domu Rychelewskiego...

* Stowarzyszenie pogrzebowe nauczycieli dla W. Księżstwa Poznańskiego wydało swe sprawozdanie roczne za rok 1873/74.

* Nauczyciel, o którym donosiliśmy w numerze 296 r. z., iż został skazany na grzywny odnośnie na więzienie przez sąd śremski wskutek denuncjacji wieśniaków...

* O stosunkach nadgranicznych z Rosją pisze Possische Ztg. pomiędzy innymi co następuje: „Dotąd dozwolono było, ażeby pruscy poddani z trzymilewego okręgu nadgranicznego...”

* W miejscach powinszowań noworocznych przesyłał nam P. Antoni Jeżewski z Poznania 1 tal. na Pomoc Naukową dla Dzieciątka.

wszymi, a świetny początek jaki dało „Szlachetna Dusza”, komedia jego wierszem, z bezprzykładnym...

Oprócz tych dwóch komedii wliczamy z kolijana prace Cieczińskiego dla sceny wydjęte: Poet Rozwód czyli dwie meżatki Poświęcenie, Ciekawo Pierwszy stopień do piekła...

* Kalendarz. Jutro, we wtorek dnia 5 stycznia Telesfora mecenika. Wschód słońca o godzinie 8 minut 12; zachód o godzinie 4 minut 0.

Wypadki historyczne. Dnia 5 stycznia 1517 poselstwo stronników Maksymiliana w Wiedniu. — 1660 śmierć kanclerza Tomasza Zamoyskiego. — 1664 zjazd komisarzy do zawarcia traktatu w Oliwie.

* Berlin, 3 stycznia. [Recepty noworoczna. — Awans. — Nabozęństwo przez świeckich odprawiane. — Administrator dycezyalny ks. Hahne. — Polityka Niemiec w sprawie księstw naddunajskich.]

Wladomosci polityczno.

Dziękuję Panom za życzenia, które w swoim imieniu i w imieniu armii dla Mnie wypowiadacie i wzajemniamsię zebrany tutaj również życzeniami...

Jak się National Ztg dowiaduje, wyraził cesarz w odpowiedzi na wszystkie obowiązujące przemówienia z powodu zmiany roku swe zażalenie o ogólnego pokojowego położenia rzeczy...

Przy noworocznej gratulacji otrzymali adiutanci przyboczni, pułkownik książę Radziwiłł i pułkownik hr. Lehendorff, awans na brygadierów...

Z Paderbornu donoszą, że ks. Biskup paderbornski wskutek wystosowanego doń z wielu stron zapytania oświadczył, iż jest jego wolą i życzeniem, ażeby wszędzie, gdzie probostwa wskutek praw majowych opóźnione zostały, nabożeństwo odbywało się przez świeckich.

Koeln. Ztg dowiaduje się z Fuld, że administrator dycezyjny Fuldy, ks. Hahne, otrzymał pismo pana, ministra wyznań z wyrażeniem zadowolnienia z rezultatu rządowej rewizji...

Jak Tribune donosi, odebrał sobie w kościele w pobliżu Müncheberg życie wystrzałem z pistoletu na ambonie w czasie nabożeństwa...

Książę Bismarck cierpiał w ostatnich dniach tak mocno na reumatyzm, że nie mógł wychodzić z pokoju; obecnie jest mu już lepiej.

* Warszawa. [Postanowienie o do siły zbrojnej w Królestwie Polskim.] Tutejszy korespondent do Czasu podaje ważną wiadomość tyczącą się decyzji, zapadłej w petersburskim ministerstwie wojny...

Jeszcze za życia namiestnika Berga — pisze na — oficerowie sztabu obliczali na zadach jak naciścijszych, ileby można postawić wojska w granicach Królestwa Polskiego bez wywołania z tego powodu nadwyznajnych jakichs objawów...

Widoczniem jest dla każdego, najniżej nawet obeznanego z wojskowością, że obecnie znajdujący

G I E L D A.

Poznańskie 3 1/2, pct. listy zastawne 294 plac., poznańskie 4 pt. nowe listy zast. 280,50 plac., poznańskie listy rentowe 291 plac., poznańskie akcje bankowe 627 plac., poznańskie 5 pt. prowinc. obligacje 103 plac., poznańskie 5 pt. obligacje powiatowe 301,50 plac., poznańskie 4 1/2, pct. obligacje meioracyi Obry 300 plac., poznańskie 4 1/2, pct. obligacje powiatowe 269 plac., poznańskie 5 pt. obligacje miejskie II emis. — plac., poznańskie 5 pt. obligacje miejskie — plac., pruskie 3 1/2, pct. oblig. dłużu państwa 273 plac., pruska 4 pct. pożyczka państwa 300 plac., pruska 4 1/2, pct. ukonsolid. pożyczka 318 plac., pruska 3 1/2, pct. pożyczka prem. 387 plac., polskie 4 pct. listy likwidacyjne 297 plac., akcje górnośląskiej kolei żelazn. Lit. E. — placeno, akcje stałe starogardzko-poznańskie. kolei żel. 300,50 plac., akcje marsz. i poznańskie. kolei żelaz. — plac., banknoty zagraniczne 283,50 plac. rejsyjskie banknoty 298,50 plac., Ostdeutschebank 234 plac. Produktenbank — żąd., Wechslerbank — plac., Kwi- lecki, Potocki i Sp. — plac.

* MAKA. Poznań, 4 stycznia. Pszenka nr. 0, 1. 5 1/2 — 5 3/4, tal., rżana No. 0 11 3 1/2 — 4 tal. za 50 kil. bez akcyzy.

Table with 4 columns: Product, Price, Unit, and Date. Includes items like Pszenica, Zyto, Jęczmień, Owies.

Ceny ziemiołpłodów na targach zamieszocowych. Wrocław, 2 stycznia. Na giełdzie. (Urzędowe sprawozdanie.) Wypowiedziano: — cent. żyta, — centn. owsa 400 cent. oleju rzepiow., — centnarów rzepiu, — itrow okowity.

Koniczyna, czerwona, stałe, pośled. 37-40 średnia 42-44, piękn. 46-47,50 wvbor. 49-50,50.

Koniczyna, biała, dobry pop., pośled. 42-48 średnia 51-57, piękna 62-67, wyborowa 68-72. Zyto: słabiej, za 1000 kil. na upłynione wy- powiedzenia — na styczeń 153 pl. kw.-maj 150 pl. Owies: za 1000 kilogram. w miejscu 168 ża- dano, — płacono, kw.-maj 170,— marek plac. — żąd., maj i czerw. — m. pl. Pszenica per 1000 kil. 189 m. żąd., kwiec.-maj 187 tal. pię. 187 żąd., maj-czerw. — żąd. — pię. Jęczmień per 1000 kil. 174 m. żąd. Rzep za 1000 kil. 252 m. żąd. Rzepik za 1000 kil. — m. żąd. Oliej rzepiowy: bez ob. w miejscu 53 m. pl. żąd., za upłynione wypowiedzenia — na styczeń 56 1/2, marek plac. — żąd., kwiec.-maj 54 1/2 mr. żąd. — pię. maj-czer. 55 1/2 żąd.

Table titled 'Wrocławskie cenniki targowe, 2 stycznia.' with columns for product, price, and date.

Nadesłano. Zwracamy uwagę czytelników naszych na inserat Gebr. Lilienfeld w Hamburgu, których godło: „Gdzie się wygrywa duzo pieniedzy? (2094) Ubrai Lilienfeld!“

Wszystkim chorym siła i zdro- wie bez medycyny i lekarstw przez pokarm leczący: REVALESCIERE Du Barry w Londynie. Od 25 lat żadna choroba nie oparła się temu przyjemnemu pokarmowi zdro-

wia i okazuje się tenże skutecznym przy dorosłych i dzieciach bez medycyny i bez kosztów przy wszelkich cierpieniach żołądkowych, nerwowych, piersiowych, plu- cowych, wątrobianych, przy gruźlicach, biegunie, cierpie- niach oddechowych, pęcherzowych, nerkowych tuberku- lozach, suchotach, astmie, kaszlu, niestrawności, zatwar- dzeniu, dyarji, bezsenności, słabości, hemoroidach, pu- chlinie, febrze, zawrocie głowy, bieciu krwi do głowy szumie w uszach, młodościach i womitach nawet podczas ciąży, diabetes, melancholii, opadaniu z ciała, reu- matyzmie, pedogrze, blednicy; również jako pokrm dla dzieci zaraz od urodzenia lepszą jest od mleka matki. — Wyciąg z 80,000 poświadczeń o wyzdrowieniach z cho- rób, na które żadna medycyna nie pomogła, pomiędzy którymi znajdują się świadectwa profesora doktora Wur- zer, p. F. W. Beneke, etatowego profesora medycyny przy uniwersytecie w Marburgu, radcy medycznego doktora Angelstein, doktora Shoreland, doktora Campbell, prof. dr. Déde, dr. Fre, hrabiny Castlestuart, margrabin de Brehan i wielu innych wysoko postawionych osób, przed syła się na żądanie franco.

Skrócony wyciąg z 80,000 certyfikatów Certyfikat radcy medycznego doktora Wurzer Bonn, 10 lipca 1852. Revalesciere du Barry zastępuje w wielu przypadkach wszelkie lekarstwa. Użyć jej można z pomyślnym skutkiem przy wszelkich rozwołnie- niach i biegunkach, przy chorobach w kanałach mokrzo- wych, chorobach nerkowych itd., przy kamieniach, przy zapalnych lub chorobliwych rozdzeniach rurki mokrzo- wej, zatwardzeniach, przy chorobliwych kurczeniu się nerek i pęcherza, hemoroidach, pęcherzowych itd. — Z nadszywanym skutkiem używa się tego rzeczywiście nieocenionego środka nie tylko przy chorobach gardło- wych i piersiowych, ale także przy suchotach płucowych i gardlanych. (L. S.) Rud. Wurzer, radca medyczny i członek kilku uczonych Towarzystw. No. 80,416. Pan F. W. Beneke, profesor uniwer- sytetu w Marburgu, w Tygodniku klinicznym berlińskim z dnia 8 kwietnia 1872 mówi: Nigdy nie zapomnę żeż utrzymywanie przy życiu jednego z mych dzieci, tak zwa- nęj „Revalenta Arabica“ (Revalesciere) zawdzięczaam Czteromiesięcznemu do dziecok cierpieniu na zupełne wychu- dzenie i ciągłe womy, które żadnym środkiem lekarskim ustąpić nie chciały. Revalesciere w sześciu tygodniach doprowadziła je do zdrowia. No. 64,210. Markiza Brehan wyleczona zo tała z 12letniego cierpienia wątroby, bezsenności, drzenia członków, wychudzenia i hypocondryi. No. 75,877. Floryan Köller, c. k. intendent z Gros- wardein, z kataru płucowego i krtani oddechowej, za- wrotu głowy i ściśnienia piersi. No. 75,970. P. Gabriel Teschner, słuchacz w wyż- szej szkole handlowej w Wiedniu, z rozpaczliwego cier- pienia piersiowego i rozstrojenia nerwowego. No. 65,715. Panna de Mont znieś niestrawności bezsenności i wychudzenia. No. 75,428. Baron Sigmo z sparaliżowania 19le- niego rąk i nóg. Revalesciere jest cztery razy pożywniejsza od mię- sa i oszczędza przy dorosłych i dziecicach 50 razy cenę jakoby wydać trzeba za inne środki i pokarmy. Sprawdzać można przez Du Barry i Sp. w Berli-

nie. W. 28 — 29 pasaza (galerya cesarska) i 163 — 10 ulica Fryderykowska i u wielu dobrych aptekarzy, i an- dlarzy drogerijnych, speceryjnych i iakoci w całym kraju. (1918) W Poznaniu: A. Pfuhl, Czerwona Apteka, Krng & Fabricius, Ryszard Fischer. „Bydgoszczy: S. Hirschberg, Firma: Jul. Schott- laender. „Gdańsku: Karól Schnareke, J. G. Amort. „Katowicach: Jul. Zalesnik. „Opolu: Teodor Konietzko. „Kielborzu: Józef Tanke. „Rawiczu: J. Mroczkowski. „Toruniu: Hugon Claass.

De nabycia W księgarni Ludwika Merzbacha w Poznaniu: Chłop. Obrazek dramatyczny w 5 aktach. 1860. 23 1/2 sgr Delert, Ks. J. B. Modlitwa jako wielki środek zbawie- nia czyli wykład o modlitwie usnej, o rozmyśla- niu i o rekolekcyach. Wydanie drugie pomnożone „Rozmyślaniem Świętej Teresy na Pacie“ wyjętym z dzieł święt. św., drukowanych roku 1665 Krakowie 1862. 15 sgr. Eisbein, C. I. Skazówka, jak żywić, pielęgnować i utrzy- mywać bydło rogate. 1857. 10 sgr. Garczyński, Stefan. Pisma. Wydanie drugie pomno one przez Stanisława hr. Skórzyńskiego z portretem i życiorysem autora. Wydanie ozdobne 8 maja 1860. 3 tal. Garibaldi, jego życie i czyny w historycznym zarysie skreślił J. G. Z portretem, 1861. 25 sgr. Greulich, Ad. Dyscyplina w nauce muzyki w formie tablic cenzurowych, nasamprzód dla uczących się na fortepianie. Nieodzowny środek dla rodziców i nau- czycieli muzyki, aby lekcyje muzyki systematycznie urządzić i o ile to być może do postępu w niej najszybszego doprowadzić mogli. Podług doświad- czenia własnego ułożona i zamierzony w porządku nauce uczenia i uczniom ofiarowana. 1857. 20 sgr. Dowód, że Napoleon nigdy nie istniał. 2 sgr. Haupt i Kraher. Vocabularium latinum ku tworzeniu zdań, weding związków wyobrzeż ułożone. Spolszczył dr. Leopold Koshler, nauczyciel etatowy przy szkole realnej w Poznaniu 1858. 7 1/2, sgr.

Telegram giełdowy Kurjera Po- znańskiego. Szczecin dnia 4 stycznia 1874. (Kursa końcowe.) Table with columns for Not 2 and Not 1, and rows for various commodities like Pszenica, Kwa Maj, etc.

Leokadya z Szanieckich Morawska. Dnia 3 b. m. zakończyła nagle swój żywot do- czesny w Poznaniu ś. p. Pogrzeb odbędzie się dnia 7 stycznia o 3 z po- łudnia, na drugi dzień z rana o godzinie 9 żałobne nabożeństwo w kościele św. Marcina. (18)

Losy na loterya fantowa na rzecz młodego duchownego za granicą rozsyła za nadesłaniem gotówki lub marek pocztowych W. Broni- kowski w Topolnie pod Grucz- nem, Prusy Zachodnie. (17) Cena losu 10 sgr. Ciągnięcie 15 lutego r. b. Pasy do Maszyn rzemieienne i parciane, Smarowniki i Manchety, Skóry na Uprzęż itd. polecają [2269] Orłowski & Comp., Skład skór w Poznaniu, ul. Jezuitka No. 1. Wszelkie po- lowania kupuje i płaci najwyższe ceny (16) A. Cichowicz.

Organista, dobrimi świadectwami opatrzo- ny, znajdzie każdego czasu miej- sce w Ostrorogu pod Szamotułami. (2413)

RESTAURANT E. Stocka browarze, ulica Wrocławska 18. Szanownej Publiczności pozwalam sobie unieżenie donieść, że otworzyłem wyszynk piwa z browaru E. Stocka przy ulicy Wrocławskiej No. 18. Polecając przedsięwzięcie to gorąco do uwzględnienia Szanownej Publiczności, pozwalam sobie zwrócić jej uwagę jeszcze na to, że postarałem się o dobrą kuchnię i skoraą usługę. (4) Oskar Buttel.

Nadzwyczajne Walne Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 10 stycznia o 2 godzinie po południu na sali pani Hiltner. Przedmiotem Walnego Zebrania będzie: Zmiana Ustaw, na które uprzejmie zapraszamy. Komisya do rewizji Ustaw 25 stycznia 1874 r. na Walnym Zebraniu obrana w 22 posiedzeniach: 1. poddała 19 paragrafów redakcyi i to §§ 1 3 5 7 10 20 21 27 30 32 36 40 42 50 56 63 76 77 87. 2. zmieniła 26 paragrafów i to §§ 2 9 16 17 19 22 24 28 33 35 49 52 58 61 62 64 65 69 72 73 74 75 79 80 82 89. 3. w części zrezagowała, w części zmieniła 31 paragrafów i to §§ 4 6 8 11 12 13 14 23 25 26 29 31 34 37 38 39 41 43 44 45 46 47 48 51 53 54 55 66 67 78 84. 4. skreśliła wstęp do pierwszego paragrafu i 3 paragrafy, to jest §§ 60 68 90. 5. zlała z innymi paragrafami 6 paragrafów, to jest §§ 15 18 57 70 71 81. 6. pozostawiła 5 paragrafów, to jest §§ 59 83 85 86 88. Projekt wreczony członkom, zestawiony z Ustawami dotychczasowemi różnicę w każdym paragrafie wykazuje. (12) Sroda, dnia 28 grudnia 1874. Dyrekcya Kasy Oszczędnosci i Pożyczki Towarzystwa Rzemieślniczego pod opieką św. Józefa. Zapisana Spółka.

En gros. En détail. Petrolejowe Maszyny do gotowania najnowszej konstrukcyi wraz z należącami do nich naczy- niami u S. J. Auerbach. Cenniki i rysunki przesyłam na żądanie. (2237)

Czekoladę szwajcarską Ph. Suchard w Nefszatelu, która na wszystkich wystawach powszechnych za najlepszą uznana została i najpiękniej medalami uwieńczona; uwień- czona również dyplomem honorowym Akademii narodowej w Paryżu, poleca po cenach fabrycznych. (15) A. Cichowicz.

Polecam najnowsze Papierosy WESTA POLONIA sto sztuk po 20 sgr. S. Szymański, (7) Wodna ul. No. 8.

375,000 marekóv nowém losowaniu kapitalów, w którym w kilku miesiącach 43,300 wygranych ciągnionych będzie. Następne ciągnięcie odbędzie się 13 i 14 stycznia 1875, potem co miesiąc. W tém losowaniu można wziąć udział 1/2 oryginalnym losem po 4 tal. — sgr. 1/4 „ „ „ „ „ 1 „ „ 1/4 „ „ „ „ „ 1 „ „ Prospekta darmo. Zagraniczne zlecenia wykonują się skoro i przez zaliczkę pocztową. Wiadomości o naszej firmie można powziąć od każdego tutejszego kupca. Urzędowa lista wygranych przesyła się zaraz po ciągnięciu. Podpisani, mający poruczoną sprzedaż tych losów, proszą, aby się z za- nianiem do nich zgłosić. (2094) Gebrüder Lilienfeld, handel papierów państwowych, Hamburg.

Zbożow i produktów Interes komisyjny T. W. Lustig w Lipsku, jedna z najstarszych i najpewniejszych firm w obudwu rodzajach interesów w Saksonii podług najlepszych berlińskich i wiedeńskich wiadomości, zawiera wszelkie interesa w wy- mienionym rodzaju i poleca swój kantor do komisatu wszelkiego gatunku i daje odpowie- dnie zaliczki w gotówce. (6)

W srodę, 6 b. m. sprowadzę znouu rannym po- ciągiem na sprzedaż do hotelu Keilera wielki transport świezo dojnych krów z cielętami z łęgu nadnoteckiego. (13) J. Klakow, handlarz bydła.